

FÓRIS KATALIN

PORTFÓLIÓ

2018

SILENCED MEMORIES

FÓRIS KATALIN LEGÚJABB MUNKÁIRÓL

Már másfél évtizede új évezredet élünk. Vizsgáljuk-e, hogy ez az időbeli radikális fordulat mit hozott a művészetben? Mit hozott akkor, amikor a XX. század már mindent kitalált, s ahogy mondani szoktuk, annak ellenkezőjét is. Végképp ledőltek a falak a korábban önálló művészeti ágaknak tekintett területek között. Immár nincs értelme beszélni képzőművészetről, iparművészetről, fotóművészetről külön-külön, mert annyira át- és áthatják egymást szemléletek, alkotói attitűdök, technikák, egységes (egységesülő) vizuális művészetek művei állnak előttünk.

Ennek az alkotói magatartásnak és kutatókedvnek hozza látványos és elmélyült eredményeit (alias műtárgyait) Fóris Katalin, akit ugyan textilművésznak aposztrofálunk, de újabb munkáinak esszenciáját már éppen a hagyományos textilanyag hiánya adja, illetve annak radikális háttérbe szorulása. Ez a processzus vadonatúj gondolatisággal párosul, hiszen olyan fil-

anyagok képezik új művei matériáját, melyeket valamikor feleslegesnek, értéktelennek véltek. A felejtésre, megsemmisítésre ítélt negatívokat a művész nem csak újra hasznosította, de újra is értelmezte. A múlt dokumentumaiból, emlékeiből olyan matéria-folyamot, matéria-folyamatot teremtett, melynek során a múltba vesző film-negatívok értelmet, mondandót nyertek. Mindaz, amit már használaton kívülnek, vagy nemkívánatosnak tartván „elhallgatattak”, vadonatúj műtárgyak fundamentumát képezi, ez a metamorfózis manifesztálja az alkotói kreativitást és táalentumot. A bravúrosan összeállított, összeépített negatívcsíkokból tértárgyak keletkeznek, melyeknek sajátos tartásuk van, illetve a formatartás és formaszabadság határesetéivé válnak, melyeknek szellemi és anyagi vonatkozásai egyaránt feltűnőek. Spirituálisuk lebegő tartalmakat asszociálnak. Nem fontos immár, hogy kik is láthatók az egyes negatívokon, de mégis az emberi lényeg s az emlékezet különös átszellemí-

téséről van szó. Más szempontból pedig rendkívül izgalmas és töprengésre készítő maga az anyag, a szövött celluloid film-negatív, amely mint textúra is különleges, s amely sejtelmes transzparenciájával, s a formaalakítás szabadsága által tetézve, új dimenziókat hoz létre. Belelátunk a történelembe, nyomon követhetjük azt az életérzés-folyamatot, melyekben zárványok és eltűnő vagy éppen feltűnő fossziliák teszik áthatóbbá benyomásainkat.

Mindebben benne van annak a fiatal magyar művésznak a sorsélménye, aki a kisebbségi lét emlékeitől kísérvé képes e nagyméretű emlékfal, a Silenced Memories létrehozására. Immár nincs semmi emlék elhallgatva, elhallgattatva, minden sejthető, átélhető.

*Feledy Balázs
művészeti író
Budapest, 2015. november*

SILENCED MEMORIES

THE NEWEST WORK OF KATALIN FÓRIS

We have been living in the new millennia for fifteen years now. Do we conclude that this radical change in time has affected art? What did it add when the 20th century invented everything – and the opposite. Since the new milenia, walls have been tumbling down between the separated art forms. It makes no sense to talk about the fine arts, industrial art, photographic art separately because they came together under the term visual art.

This artistic attitude and experimental thinking comes with stunning yet deep results (aka art pieces) in the work of Katalin Fóris. We call her a textile artist but the essence of her newest work comes from the absence of the conventional textile material. This process comes with brand new thoughts – the materia of the pieces are film negatives that were deemed worthless and unnecessary.

The artist not just recycled but also redefined the negatives that were meant to be forgotten and destroyed. Memories and documents of the past were molded into a material stream and came to life with a new purpose and meaning. Everything that was meant to be silenced and unwanted is the foundation of new artwork – this metamorphosis manifests her artistic creativity and talent.

The professionally tailored film negative strips became spatial objects and have a special poise. They are on the edge of keeping their shape and breaking out from it which also speaks on a spiritual and material level. Their spirituality can be associated with a floating matter. It's not important anymore who are on the negatives – yet the curious human nature and spirit flowing through them.

From another point of view, the weaved celluloid material itself challenges the viewer – the peculiar transparency produces new dimensions. We can see through history, we can be in the Zeitgeist's footsteps with fossils diving in and resurfacing of our impressions.

This contains the faith of the young Hungarian artist who made the memorial, Silenced Memories, in the shadow of the memory as living as a minority. There are no more silenced memories left, everything can be lived through.

*Balázs Feledy
art writer
2015. Budapest*

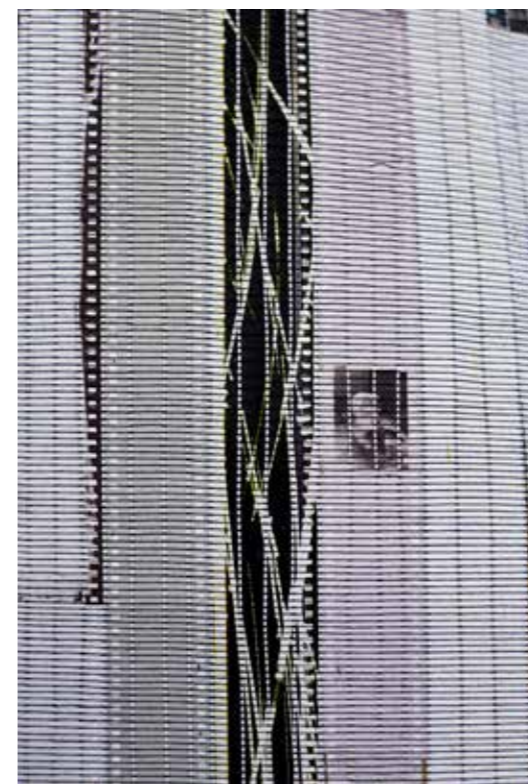

Elhallgattatott emlékek | Silenced Memories (2015)

celluloid filmnegatív, damil, pamut, szövés, 950 X 200 cm,
celluloid negatives, line, cotton, weaving, 950 X 200 cm

Elhallgattatott emlékek részlet | Silenced Memories detail

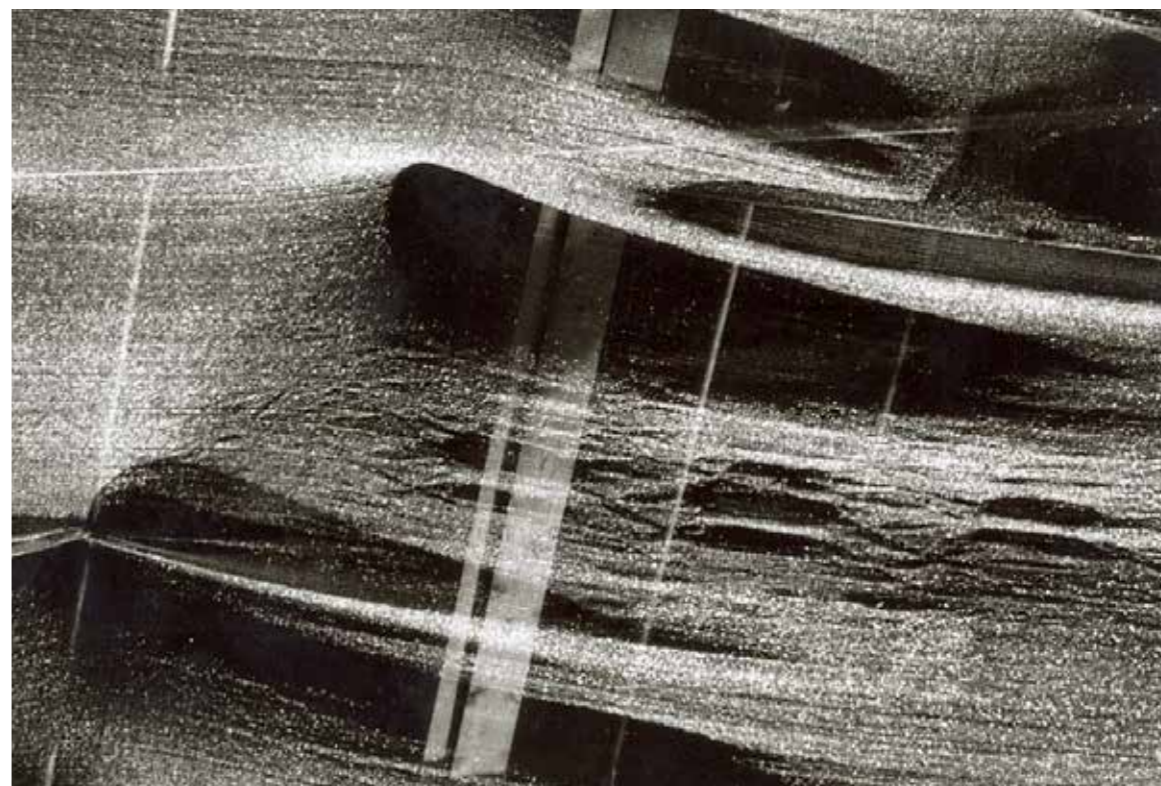

Elhallgattott emlékek részlet | **Silenced Memories** detail

Töredék | Fragment (2011)

celluloid filmnegatív, damil, pamut, szövés, 20 X 18 X 30 cm
celluloid negatives, line, cotton, weaving, 20 X 18 X 30 cm

Áttörés | Breakthrough (2011)

vászonyomat, 22 X 34 cm
printing, 22 X 34 cm

Felületrekonstrukció I. | Surface Reconstruction I (2008)

celluloid filmnegatív, damil, pamut, szövés, 400 X 30 cm
celluloid negatives, line, cotton, weaving, 400 X 30 cm

Szingularitás a „Bőség után” sorozatból | New Singularity (2016)

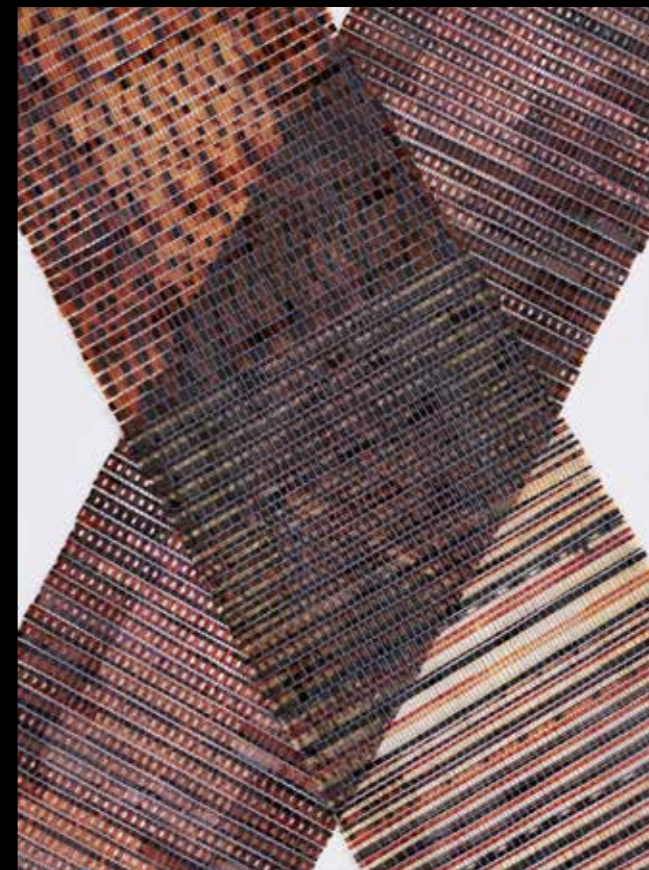
textilterv, vegyes technika, 230 X 160 cm
mixed technique, 230 X 160 cm

Elemek sorozatból VÍZ (2010)

celluloid filmnegatív, damil, pamut, szövés, 400 X 30 cm
celluloid negatives, line, cotton, weaving, 400 X 30 cm

Elemek sorozatból TŰZ (2010)

textilterv, vegyes technika, 230 X 160 cm
mixed technique, 230 X 160 cm

Kódolt emléktárak | Coded Records of Memories (2009)

celluloid, damil, szövés, 200 X 24 cm / 7 darab
celluloid, line, weaving, 200 X 24 cm each

Kisebbségben | Minority (2013)

celluloid filmnegatív, damil, pamut, szövés, 300 X 40 cm / 10 db.
celluloid negatives, line, cotton, weaving, 300 X 40 cm each

„A hetedik te magad légy” I-VI. | „Be Yourself The Seventh One” I-VI. (2014)
megnyitó | opening

celluloid filmnegatív, damil, pamut, fémszál, szövés, egyenként 300 X 40 cm
celluloid negatives, line, cotton, copper wire, weaving, 300 X 40 cm each

MENTÉS MÁSKÉNT AVAGY SZÖVET ÉS KÉP ÖKOLÓGIÁJA FÓRIS KATALIN FILMVÁSZNAIN

A szövet és a kép fogalmi ebben az összefüggésben szokatlanul hangozhatnak, pedig valójában nagyon is természetes módon illeszkednek. Beke László A kép a fejünkben keletkezik című tanulmányában említést tesz arról, hogy a szemet a fényképezőgép analógiájával magyarázzák, noha a fényképezés nem a szem működésének mintájára jött létre. Nem a gerincesek szemének bonyolult működési mintájára, de jóval egyszerűbb élő szervezetek, például az infuzória festékfoltjában a fény hatása, mint „nyom” elképzelhető, hogy megjelenik. Bergson Teremtő fejlődés című sokat hivatkozott művében erről így ír: „Ezt a foltot bátran teremthette a fény hatása, s egész sereg közbeeső formát találunk az egyszerű festékfolt s a gerincesek bonyolult szeme között.”

Ennek kapcsán Roska Tamás retinamodelljét is figyelembe véve az ideghártya finoman strukturált szerkezetét, mint analógiát értelmezhetjük tükörfelületként vagy akár vetítővászonként is. Olyan analógiát, amelyben a rávetülő kép információi egymás alatti térszerkezetben helyezkednek

el, egyedül a retina, az ideghártya szerkezeti modellje szolgáltatja. A parányi alapterületű retinán, képfolyamok haladnak, és a többrétegű idegszövet információk sokaságát juttatja el az agyunkba. Bergson leírásában (1930) a gerincesek retinája a fiatal embrió fejlődő agyából kibocsátott széttárolás, igazi ideg-központ.

„A szem az egyiptomi gondolkodásban a szövés és az ismeretek istenéhez Sia-hoz kapcsolódott, akinek a nevét a hieroglifák között egy darab szövettel jelölték. A szem a hasznos ismeretek szerzésének eszköze, másrészt része van a keresztződés elvében. Az idegszálak a látó chiasmában keresztződnek és ennek következtében az agy bal fele a jobb szemmel, a jobb fele pedig a bal szemmel lát, így két ellentétes irányból egyesülve utal a szövet készítésének alapelveire.”

A fény útja dimenziók nélküli szellemi térben folytatódik. Fóris Kati filmvásznaiban a memória, és a képzelet működési elveit követve, primer leképezési rendszerek között, világos információk rendezett sorai között tűnik át.

A szövés archaikus távlatokba vesző metaforája már Ovidius Metamorfózisának tanúsága szerint is legalább annyira a narratíva szövése, mint a szövés narratívája. A művészi önreflexió együtt jár a szövegszerűséggel. A latin *texere* sem csak szövést, fonást vagy felvetést jelent, hanem metaforikus átviteleket, a szövés, a költészetet és filozófia műveletei között - összeillesztést, konstrukciót, építkezést és végül komponálást.

A latin *textor* jelentése takács. Goethe lelkesen vette tudomásul, hogy egyik magas beosztású felmenője latinosította nevét Weberről, Textorra. Szövegek szövőjeként, ha anonim akart maradni, takácsnak hívta magát. Charlotte von Steinnek 1777 december 6-án küldött levelében például ezt írja: A nevem Weber, festő vagyok és jogot tanulok. Ebben a régi poetológiai metaforában a latin *textum* vagy *textus* egyaránt jelent textil anyagot, felületet, struktúrát és beszédünk retorikai szerkezetét. Ezek az átmenetek akkor jöttek létre, amikor a verbális társadalmak megformálták írott kultúrájukat és az irodalom új alakzatait. A szövet ettől kezdődően nem *rubato* és rapszodikus hanem *textum* és *textus*, textúra és struktúra együttesen. S mint ilyen, nem is női princípium többé, mint Ovidiusnál, hanem inkább strukturális és építészeti, mint Gottfried Sempernél. Semper az emberiség legősibb tevékenységének tekintette a természetes anyagok feldolgozását textil tárgyakká.

Sugár Péter építész az ornamentikáról szóló írásában Gottfried Sempert idézi, aki szerint „A tektonikus művészetek kezdeményei ténylegesen és etimológiailag is (*tego-texo*) a textíliákban találhatóak. Az ornamentals eredetét Semper a varrásban látta.” A varrás az anyag, a szövetek és anyagok, a textusok végességének, töredékességének beismerése. Egymással össze kell kötni és egyben kell tartani őket” Az én értelmezésemben az élővé tett anyag az ornamentika sajátoságaival rendelkezik, egyrészt ténylegesen is megjeleníti az anyag összeszövési-fonási technikáját és ezáltal utal a végtelen folyamatosságra: másrészt egyfajta ornamentális telítettséget adva utal az ornamentika létre, helyettesíti vagy szimbolizálja azt. A gondolatot tovább futtatva: az anyag meglevenítése – roncsolása vagy kis elemekből való összerakása megjeleníti, érzékletessé teszi az áldozathozatal aktusát. (Sugár P. 2006) M. Novák András „A kortárs művész, mint ornamentikus jel,” címmel írott esszejéből idézve a tudatos felejtéssel szembeállított történelmi emlékezet kétirányú - a múltból a jövőbe tartó – meghatározottsága a művész feladatául a textúra és a textus mintázataiban örökött örökség vállalását jelöli ki. Napjainkra a világ „fejlettebb része” – az alapkérdések illetve az arra adható válaszok, az élet folyamatos illetve egyszeri (emberi) léte és felelőssége elől kibúvót keresve – megteremtett egy oldalvágányt, amelyen haladva egy második, a tudatos felejtés és elhallgatás végtelenje felé szorítja a korábbi igazságokat.

Így ezen a már két végtelennel bíró sínen (múlt és jövő), a valahol félúton megrekedt jelen emberei közül, csupán a rész részének a részét birtokolható és igényelt szelektív tudásból, „csavarlétből” kevesen maradhatnak ki. A kortárs művész még ilyen...A kortárs művész a rá, illetve magára hagyott kérdésekkel viaskodva individuum, habitusa szerinti szabadsággal használja az előző korok vizuális hagyatékait, jeleit-ornamentikáját, építve, emlékezve azokra a szellemi, filozófiai, tartalmi meghatározásokra, amelyek azok szülői voltak. (M. Novák. 2006)

Mentés Másként - Fóris Katalin című műve a példa cselekvésre indító erejét idézi s egyenesen az eredetiség miben létrejöttére kérdez. Az eredeti az itt lét és a messze lét közötti szakadás, pillanatnyi, amely „közöttként” tartja össze mindazt, ami a maga ellentettségében nem lehet összekötött. Kódolt emléktárgyak című művében visszanyúl a forrásmotívumokhoz, amelyeket a leépítő visszanyúlással tesz ismét szabaddá. Eredetiség nincs differenciáltság, strukturáltság és teljesség, nincs feszültség és intenzitás nélkül, és az előbbiekkal összefüggésben nincs lebegtetés és nyitottság nélkül sem. Az eredetiség éppen abban speciális, hogy létrehoz egy új formát, egy új határt, egy olyan összefüggést, amelyben korábban nem tapasztalt módon kerül felszínre valami. A kérdés már régen nem az, hogy egy adott formán belül maradunk vagy túllépünk azon, mert az igazi kérdés mindig is a formák megteremtésének problémája volt.

A szaktudományosság lokális eredményei (igazságai), fokozatosan előhívták az általánosan is érvényes tapasztalatokat, ezek között azt is, hogy a szövetesség fizikai szerveződési elvei a kémia vagy biológia reprodukív vagy reprezentációs elveiben az anyagok mikro szerkezeteiben általánosan is érvényesek. Az átlépés a digitális világba nem jelent feltétlen minőségi különbséget. A mintázat itt sem más, mint Átlátszó összefüggés a mikro és a makro az egyes és a sokaság az individuális és az általános vagy történelmi között.

Pápai Livia
/Magyar Iparművészet,
Budapest, 2015/1, p. 24-28./

Bőség I-II. (2017)

minitextil, gyapjú, pamut, fémszál 20 / 20 cm

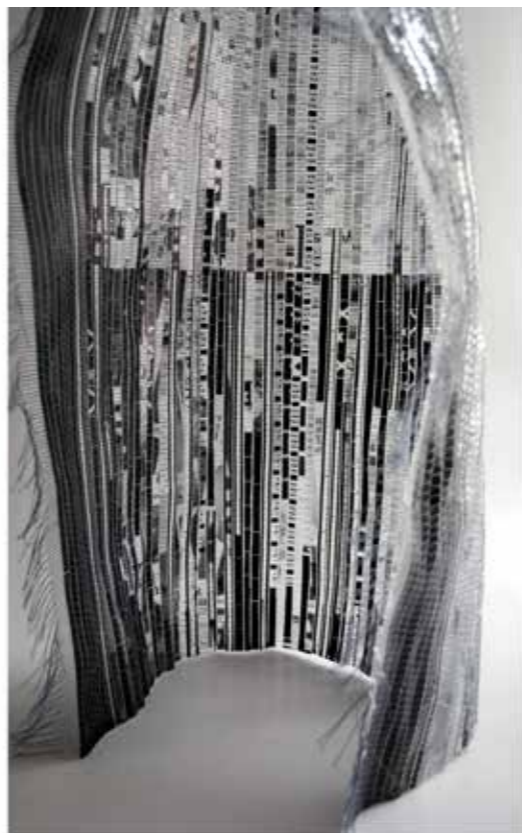
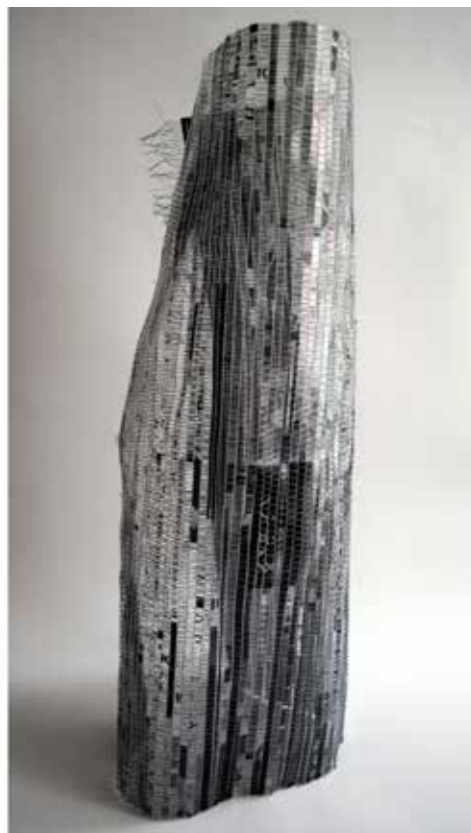
A császár új ruhája (2018)

tértexil,
celluloid filmnegatív, damil, pamut kézi szövés 170 / 250cm

Emanáció (2018)

celluloid filmnegatív, damil, viszkóz, kézi szövés 18/ 11/ 19 cm

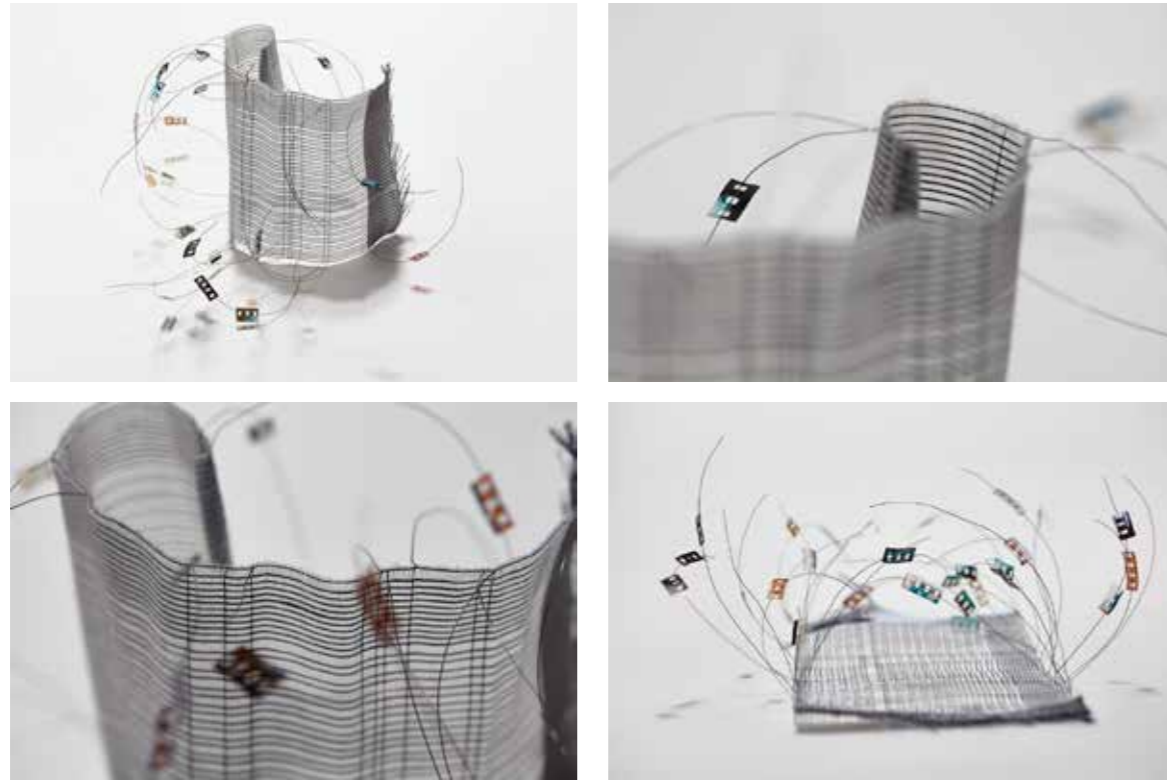
„Memory Recycling” (2017)

szövött tértextil, celluloid filmnegatív, rézszál, damil, 300 X 200 cm
celluloid negatives, copper wire, line, weaving, 300 X 200 cm

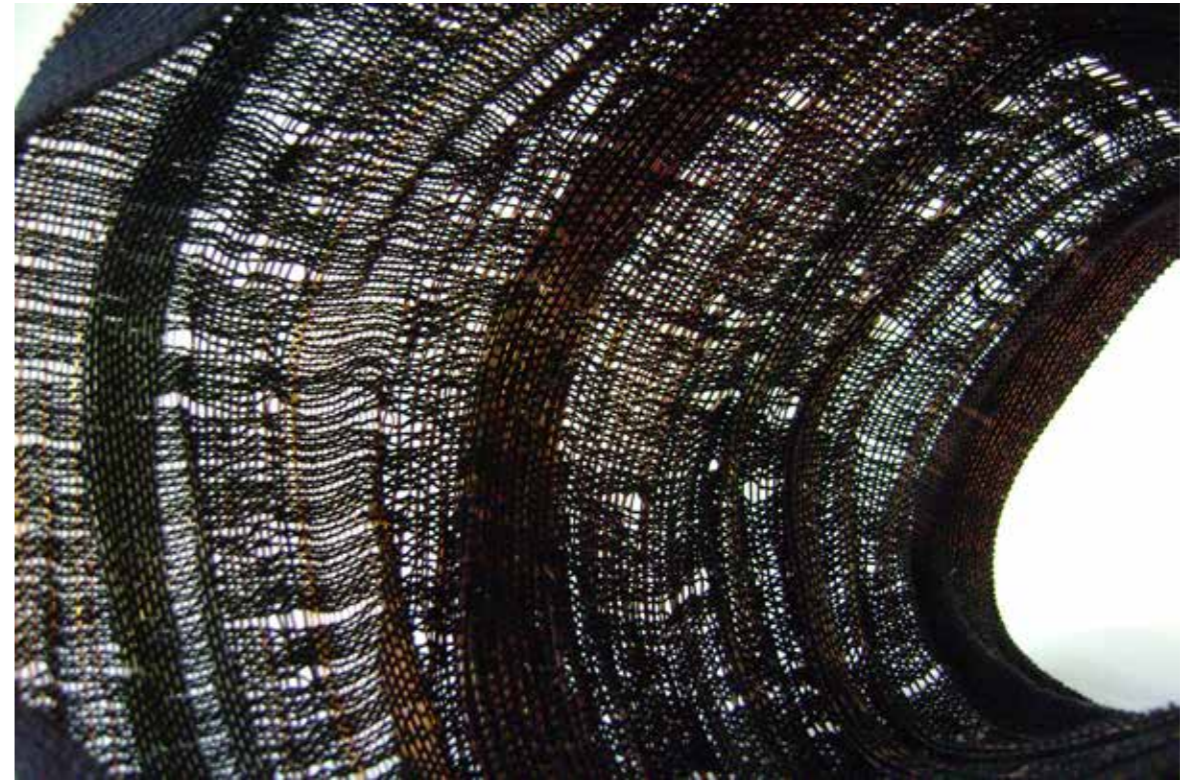
„Útjain fázik a lélek” I-II. | Radnóti (2009)

vegyes technika, 50 X 70 cm
mixed technique, 50 X 70 cm

Csoportdinamika | Dynamics (2016)

damil, fémszál, selyem, filmnegatív, szövés, 10 X 8 X 12 cm
line, wire, silk, filmnegatives, weaving, 10 X 8 X 12 cm

Megszakadt kommunikáció részlet | Cut Off Communication detail (2008)

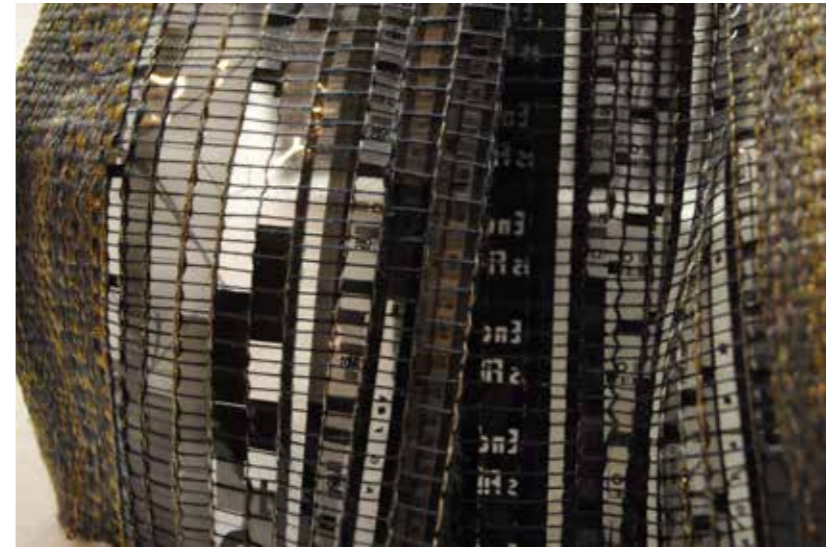

Leválás | Detachment (2014)

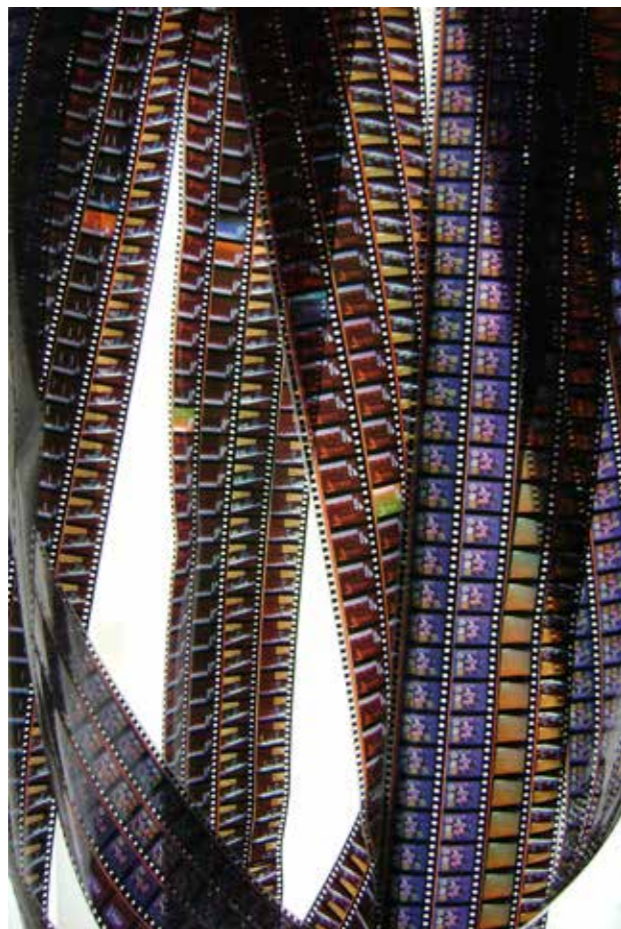
celluloid filmnegatív, selyem, pamut, szövés, 50 X 50 cm
celluloid negatives, silk, cotton, weaving, 50 X 50 cm

Felületrekonstrukciók I-II. | Surface Reconstructions I-II. (2015)

celluloid filmnegatív, damil, pamut, szövés, 120 X 100 X 80 cm
celluloid negatives, line, cotton, weaving, 120 X 100 X 80 cm

Átlátszó összefüggések részlet | Transparent Connections detail (2008)

fotónegatív film, kézi varrás, 560 X 12 cm
negative celluloid film, handsewn, 560 X 12 cm

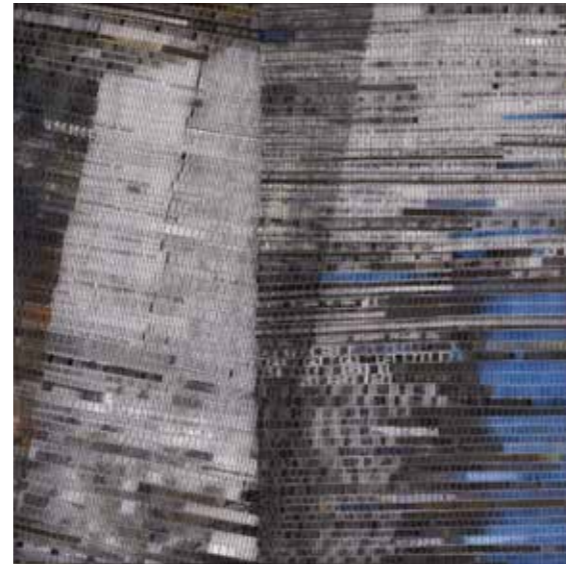
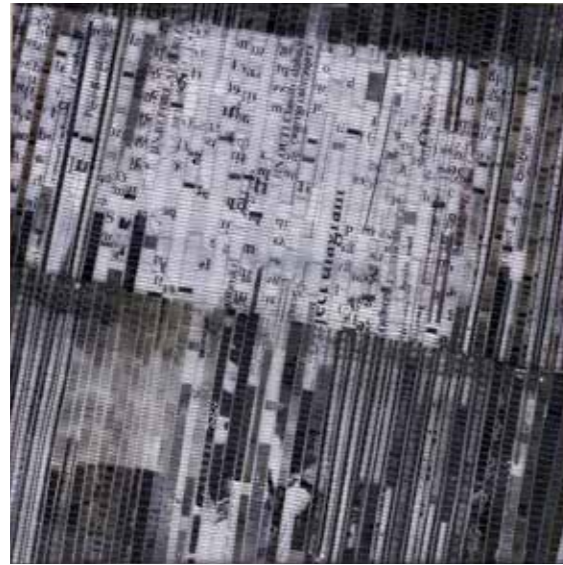
Egymás mellett | Side By Side (2011)

celluloid film, kézi varrás, 400 X 20 cm
celluloid film, hand sewn, 400 X 20 cm

Népszámlálás- 2011 | Census-2011 (2011)

celluloid filmnegatív, kézi varrás, 300 X 100 cm
celluloid filmnegative, handsewn, 300 X 100 cm

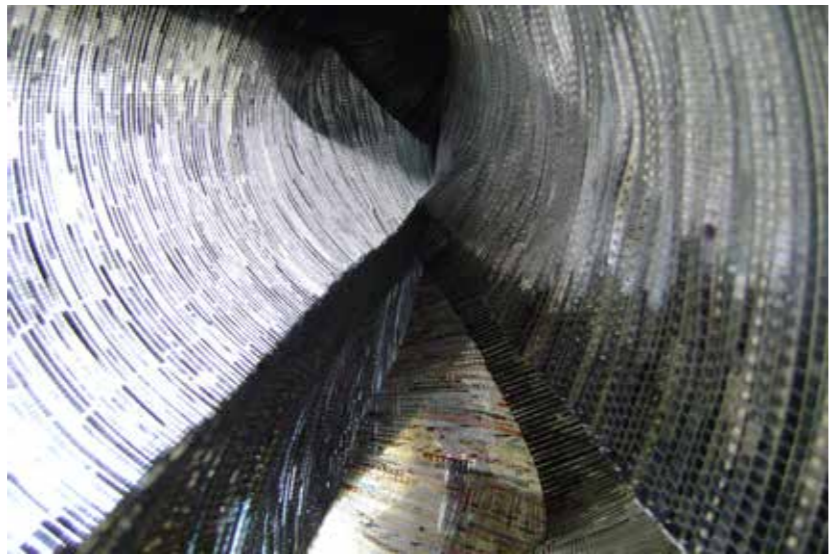
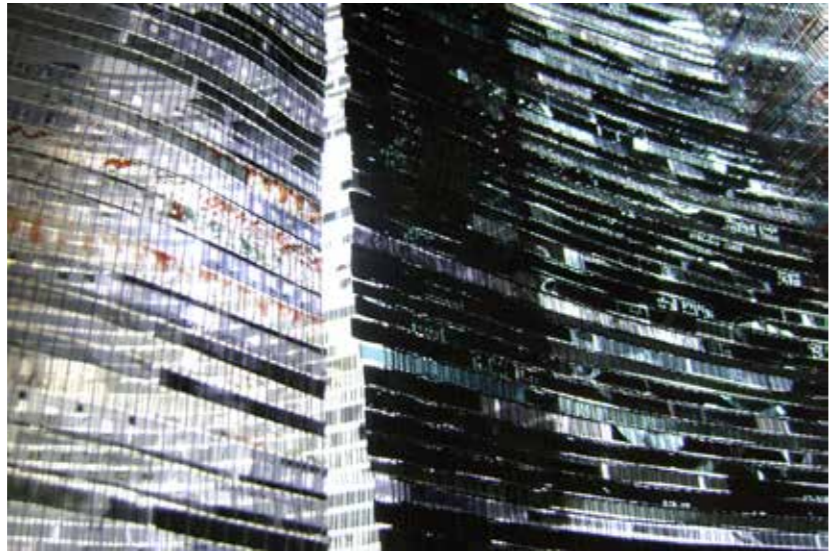
Biblioterápia I-II. | Bibliotherapy I-II. (2014)

celluloid filmnegatív, pamut, selyem, szövés, 50 X 50 cm
celluloid filmnegatives, cotton, silk, weaving, 50 X 50 cm

Esszencia | Quintessence (2014)

celluloid, pamut, szövés, 50 X 50 cm
celluloid, cotton, weaving, 50 X 50 cm

ÖNÉLETRAJZ

Személyes adatok:

Név: Fóris Katalin

Születési év, hely: 1972, Temesvár

Lakcím: 1094 Budapest, Tűzoltó utca 21., II/ 21.

Telefon: 06 (30) 469 0137

E-mail: katalin.foris@gmail.com

Iskolai végzettség:

1994-1999 Nyugati Tudományegyetem Temesvár,

Képző- és Iparművészeti Kar

Textilművészeti szakágazat:

Okl. textilművész, rajz-és vizuális kultúra szakos tanár

2010-2012 ELTE / pedagógus szakvizsga

Tagság:

Magyar Kárpitművészek Egyesülete

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Díjak:

15. Nemzetközi Textiltriennálé 2016, Łódź (Lengyelország) „Honorary Mention”

A díjazott alkotás: „*Silenced Memories*” 2015

Önálló kiállítások:

2017. Fészek Művészklub, Budapest – „Kilégzés”

2015. MKE Kárpitműhely, Budapest – „Esszenciák”

2014. Fészek Művészklub, Budapest – „Kódolt emléktárak”

A Magyar Kárpitművészek Egyesülete által közösen tervezett és létrehozott műalkotásokban való személyes részvétel:

„*Corvin-kárpitok*”

„*Európa fényei*”

„*Duna-limes*”

„*Petőfi-kárpit*”

„*Radnóti-kárpit*”

Kárpitok intézményi- illetve magántulajdonban:
„*Silenced Memories*” – Szombathelyi Képtár (HU)
„*Felemelkedés*” – Riverside, CA (USA), magántulajdon

„*Áldozat és megtisztulás*” – Nyugati Tudományegyetem Textil Tanszék, Temesvár (RO)

„*Menedék*” – Schwetzingen (D), magántulajdon

„*Rétegek*” – Lanzarote (E), magántulajdon

„*Rászoruló palástja*” –/hommage á Klimt/ - Budapest (HU), magántulajdon

„*Hónapok*” – Lanzarote (E), magántulajdon

„*Kazetták*” – Budapest (HU), magántulajdon

„*Jóság, Szerelem, Gázság*” Krúdy_Szindbád – Budapest (HU), magántulajdon

„*Audaces fortuna iuvat*” – California (USA), magántulajdon

„*Encounter*” – Budapest (HU), a művész tulajdona

„*Sodródás*” – Budapest (HU), magántulajdon

Fontosabb csoportos kiállítások:

2017. Vigadó, Budapest - „Kárpit3: Apokalipszis vagy globális fenntarthatóság”

2017. GIM, Gödöllő - „...a kék magasba szállok...”/ zászlókiállítás

2016. Textilmúzeum, Łódź (PL) - „15. Nemzetközi Textiltriennálé”

2016. Vigadó, Budapest - „Textiltriennálé a Vigadóban”

2015. Cifrapalota, Kecskemét - VII. Ikonográfiai Biennálé

2015. Szombathelyi Képtár - „V. Textilművészeti Triennálé”

2015. Szombathelyi Képtár - „A magyar gobelin 100 éve”

2014. MűvészetMalom, Szentendre - „Labirintus”

2014. MKISZ, Budapest - „Textiltervek”

2013. Francia Intézet, Budapest - „Szöveg-kódok”

2013. Jantyk Mátyás Múzeum, Békés – Kárpitművészet

2013. Kultúrpalota, Marosvásárhely (RO)- „Magyarországi kárpitok”

2013. Régi Művésztelepi Galéria, Szentendre - „Négy elem”

2012. Szombathely - IV. Textilművészeti Triennálé

2012. Kecskeméti Kult. és Konf. Közp.- „Tisztelet az Alkotóháznak”

2011. Újbuda Galéria – „Európa fényei”

2011. Fészek Galéria – Zászlókiállítás

2011. Ráday-kastély, Pécel – VII. Könyv-tárgy Biennálé

2011. Európa Tanács, Strasbourg (F) - „Európa fényei”

2011. Iparművészeti Múzeum, Budapest „Transzcendens térképek”

2010. Iparművészeti Múzeum, Budapest- “Textiltriennálé az Iparművészeti Múzeumban”

2010. MKE Kárpitműhely – „Minitűrök”

2010. Kecskemét, Cifrapalota – „Textil másként”

2009. Magyar Rézkarcnyomó Műhely – „Papírvarázs”

2009. Szombathely – III. Textilművészeti Triennálé

2009. József Attila Klub, Budapest – „Radnóti 100”

2009. Moldvay Galéria, Hatvan – „Transz-misszió”

2009. Textilmúzeum, Budapest – „Együtt”

2009. Újbuda Galéria, Budapest – „Közelítés”

2008. Olof Palme Ház – „Művészeti szemle”

2007. Budavári Kárpitműhely – „Fiatalkor a magyar kárpitművészetben”

2006. Budavári Kárpitműhely – „Mozart és Bartók”

2006. OSZK - „Corvin-kárpitok”

2003. Budavári Kárpitműhely – „7 év 77 művész”

2001. Gödöllő, Királyi Kastély – „Élmény és Esmény

1999. Helios Galéria, Temesvár – „Art-terminal”

1999. ArCuB Galéria, Bukarest – „Kortárs szemle”

